

Põltsamaa valla tuuleparkide eriplaneering

avaliku väljapaneku tulemuste avalikud arutelud

06.01.2025 Põltsamaa kultuurikeskuses

09.01.2025 Pajusi rahvamajas

Rollid ja huvid eriplaneeringu koostamisel

- **Kliimaministeerium** – seab koostöös teiste ministeeriumite ja valitsusasutustega riiklikud eesmärgid ning suunab ja koordineerib riiklikul tasandil nende saavutamist
- **KOV** – eriplaneeringu koostamise korraldaja, riiklike eesmärkide ja kohalike huvide tasakaalustaja
- **konsultandid** – eriplaneeringu koostajad, valdkondlikud eksperdid
- **huvitatud isikud/arendajad** – riiklike eesmärkide elluviijad tulu teenimise eesmärgil
- **puudutatud isikud/kaasatavad** – kodanikud, huvigrupid jms, kelle huve või õigusi võib antud eriplaneeringu menetlemine puudutada

Menetluse käik

- Põltsamaa Vallavolikogu algatas **30.12.2021** kogu Põltsamaa valla territooriumil tuuleparkide ja nende vajaliku taristu kavandamiseks kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu ning keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) koostamise.
- Konsultandi/planeeringu koostaja leidmiseks korraldatud hanke võitis Skepast & Puhkim OÜ. Asuti koostama planeeringu **lähteseisukohti** ja **KSH väljatöötamise kavatsust**.
- **2022. aasta septembris-oktoobris** toimus eriplaneeringu asukoha eelvaliku lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamise kavatsuse **avalik väljapanek**.
- Avaliku väljapaneku tulemuste **avalikud arutelud** toimusid **05.12.2022** ja **05.01.2023** Põltsamaa kultuurikeskuses.
- Ettepanekute ja arvamuste põhjal täiendatud lähteseisukohtadele ja KSH väljatöötamise kavatsusele tuginedes koostas Skepast & Puhkim OÜ töö „**Põltsamaa valla tuuleparkide kohaliku omavalitsuse eriplaneering, I etapp, asukoha eelvalik**“ koos lisadega, milleks on KSH I aruanne ja kolme tuuleala täpsustus (PT alad).
- Kogu varasema menetlusprotsessiga on tagantjärei võimalik tutvuda Põltsamaa valla veebilehel: <https://www.poltsamaa.ee/tuulepark> ja dokumendiregistris.

Menetluse käik

- 26.04.2024 esitati eriplaneering koos eelvalikualade vastuvõtmise otsuste eelnõudega valitsusasutustele **kooskõlastamiseks** ja puudutatud isikutele arvamuse avaldamiseks. Eriplaneeringu lahendust sh lisasid uuendati vastavalt tagasisidele ja eriplaneering esitati vastavalt vajadusele uuesti kooskõlastamiseks. Kooskõlastusperiood kestis ca 3 kuud.
- Kooskõlastatud eriplaneering koos eelvalikualade vastuvõtmise otsuste eelnõudega suunati **avalikule väljapanekule**, mis toimus ajavahemikus **28. oktoober – 26. november 2024**. Kuna tuulikute mõjualasse jäävaid kaasatavaid on väga palju (kokku ca 6000) ja kõigi kontaktide kättesaamine riiklikest registritest võttis kaua aega, siis personaalse teavituskirja saanud kodanikele on avaliku väljapaneku aeg pikenenud kuni **14.01.2025**.
- **Küsimusi/arvamusi/ettepanekuid** esitati ca 80 kirjas. Mitmed kirjad on väga mahukad sisaldades nt 700 küsimust või 1500 ettepanekut. I osale kirjadest anti **vastused 23. detsembriks 2024**. Koostöö kokkuvõttega saab tutvuda: <https://www.poltsamaa.ee/koostoo-kokkuvõte>. Lisaks küsimuste ja vastuste leht: <https://www.poltsamaa.ee/kusimused-vastused>.
- Avaliku väljapaneku **avalikud arutelud** toimuvad **06.01.2025** ja **09.01.2025**.

Menetluse käik

- **II osa kirjade ja vastuste avaldamise eeldatav kuupäev on 14.02.2025.**
- **2025a veebruarikuu lõpus kolmas avalik arutelu** – ettekannete osas sama, mis jaanuarikuu arutelud; tutvustatakse sama planeeringulahendust; suunatud eelkõige neile, kelle jaoks avaliku väljapaneku tähtaeg pikenes, kuid oodatud osalema siiski kõik huvitatud isikud.
- Täiendavate sotsiaal-majanduslike ja rahvatervise teemaliste **uuringute** tellimine Põltsamaa Vallavalitsuse poolt.
- **Planeeringulahenduse uuendamine** avalikustamise käigus tehtud ettepanekute, täiendavalt läbi viidud uuringute ja Põltsamaa Vallavalitsuse kaalutusotsuste baasil.
- **Uus kooskõlastusring, uus avalik väljapanek, uued avalikud arutelud.**
- **Tuulealade vastuvõtmise otsuste eelnõud volikogus 2025a teises pooles.**
- **Projekteerimistingimuste (PT)** alusel arendatavate tuulealade osas läheb eriplaneering heaks kiitmiseks Maa- ja Ruumiametisse. Järgneb EP kehtestamine PT alade raames > PT väljastamine > ehitusprojektide koostamine koos KMH läbiviimise ja uuringute teostamisega > ehitusloa väljastamine > esimeste tuulikute püstitamine 2027a.
- Teiste tuulealadega jätkatakse eriplaneeringu koostamise II etapis ehk asutakse iga ala kohta koostama **detailseid lahendusi**, sh viiakse läbi asukohapõhised uuringud. Hiljem heakskiitmine Maa- ja Ruumiametis ning kehtestamine volikogus.

Vastuvõtmise otsuste eelnõud

- projekteerimistingimuste alusel arendatavad alad
 - PlanS § 95¹
 - otsustes toodud PT andmise aluseks olevad tingimused
 - kehtestamine vastuvõtmise otsuste alusel
- detailsesse lahendusse minevad alad
 - lühemad, tingimusi nii täpselt veel teada pole
 - kehtestamine detailse lahenduse alusel
- otsuste eelnõud: <https://www.poltsamaa.ee/eriplaneering-tuuleparkide-rajamiseks-poltsamaa-valda>
- otsuste eelnõud muudetakse koos planeeringulahenduse uuendamisega

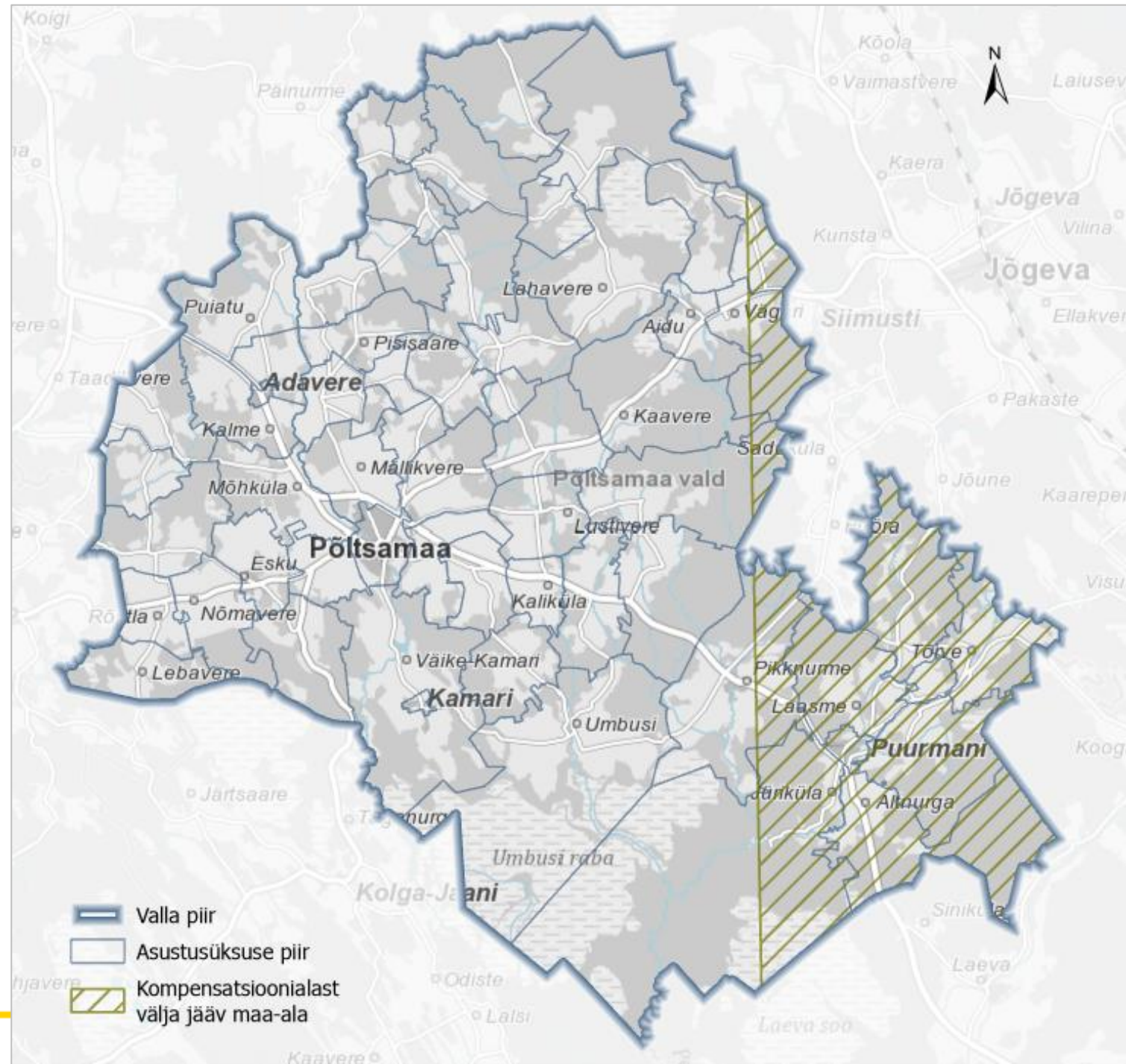

ERIPLANEERINGU EESMÄRK

- + Eriplaneeringu eesmärgiks on selgitada välja kõik võimalikud tuuleparkide rajamiseks sobivad asukohad Põltsamaa valla territooriumil asukoha eelvaliku täpsusastmes.
- + Välistavate kriteeriumite ja mõju hindamise põhjal on eelvaliku etapi raames välja selgitatud esialgsed teoreetilised kõige sobivamad tuuleparkide ja nende toimimiseks vajaliku taristu asukohad, kuhu tuuleparke ja taristut saab edaspidi kaaluda. Eelvaliku etapiga on määratud vajalikud tingimused nende ehitiste edasiseks kavandamiseks.
- + Asukoha eelvaliku aladega määratakse: tuulepargi ala piirid, tuulikute max kõrgused ja max arv.

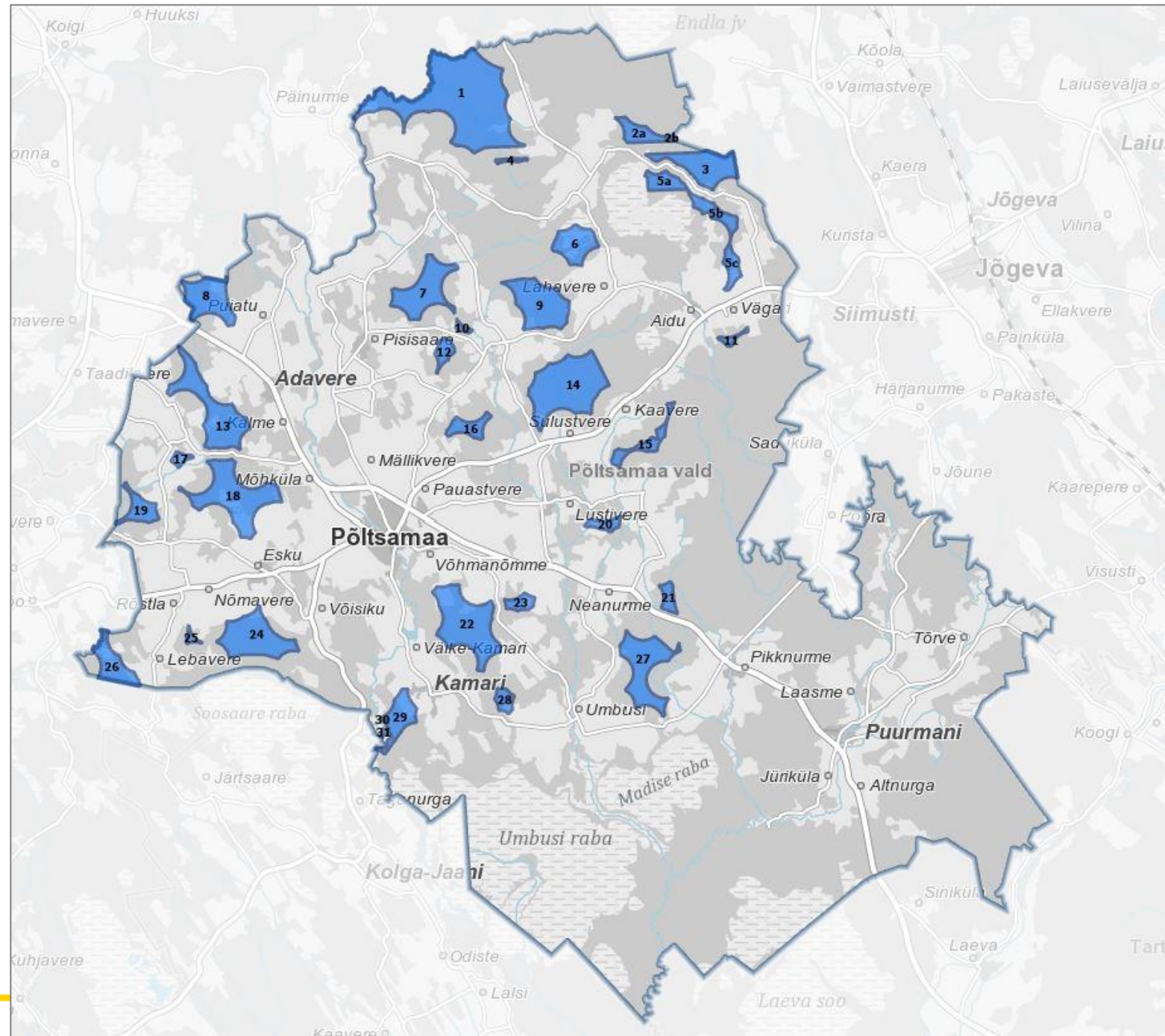

PLANEERINGUALA

PLANEERINGU- LAHENDUSE KUJUNEMINE

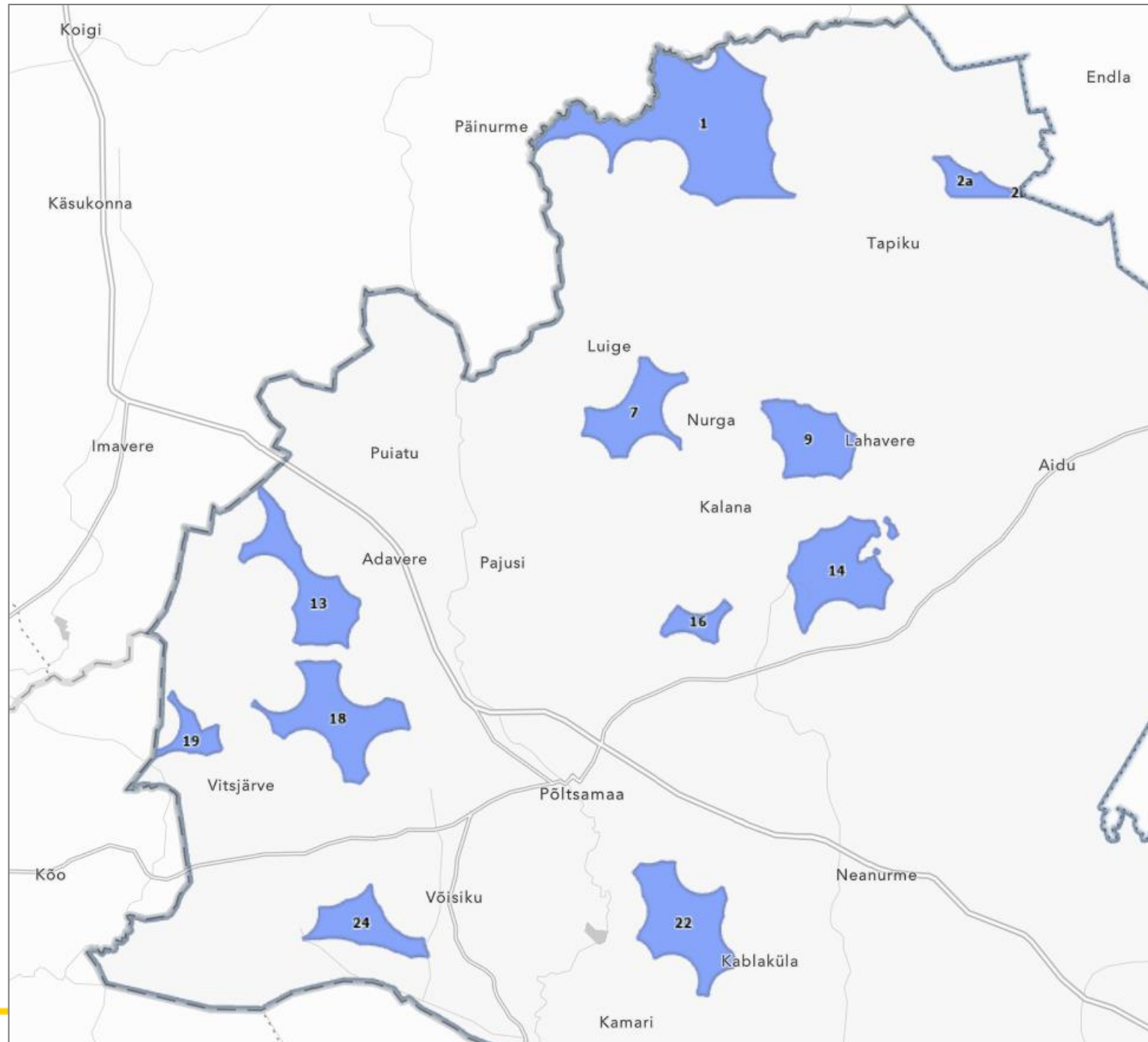
Lähteseisukohad - 15.12.2022
Välistavad kriteeriumid

PLANEERINGU- LAHENDUSE KUJUNEMINE

Eskiislahenduse eelvaliku alad
- 1.02.2023

Maismaalinnustiku tsoon 1 alad
ning lähiaastate majanduslik
perspektiiv

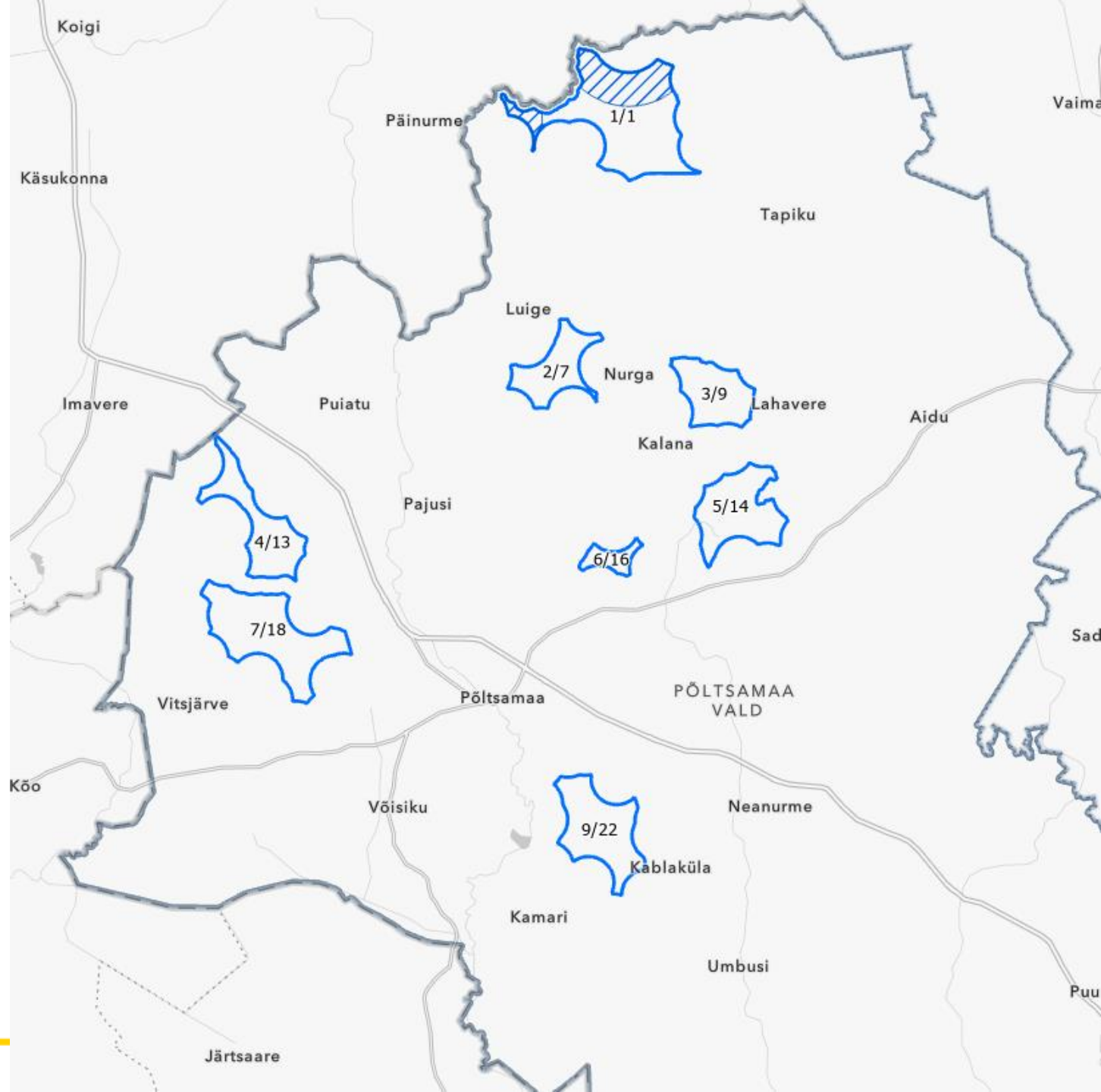

PLANEERINGU- LAHENDUSE KUJUNEMINE

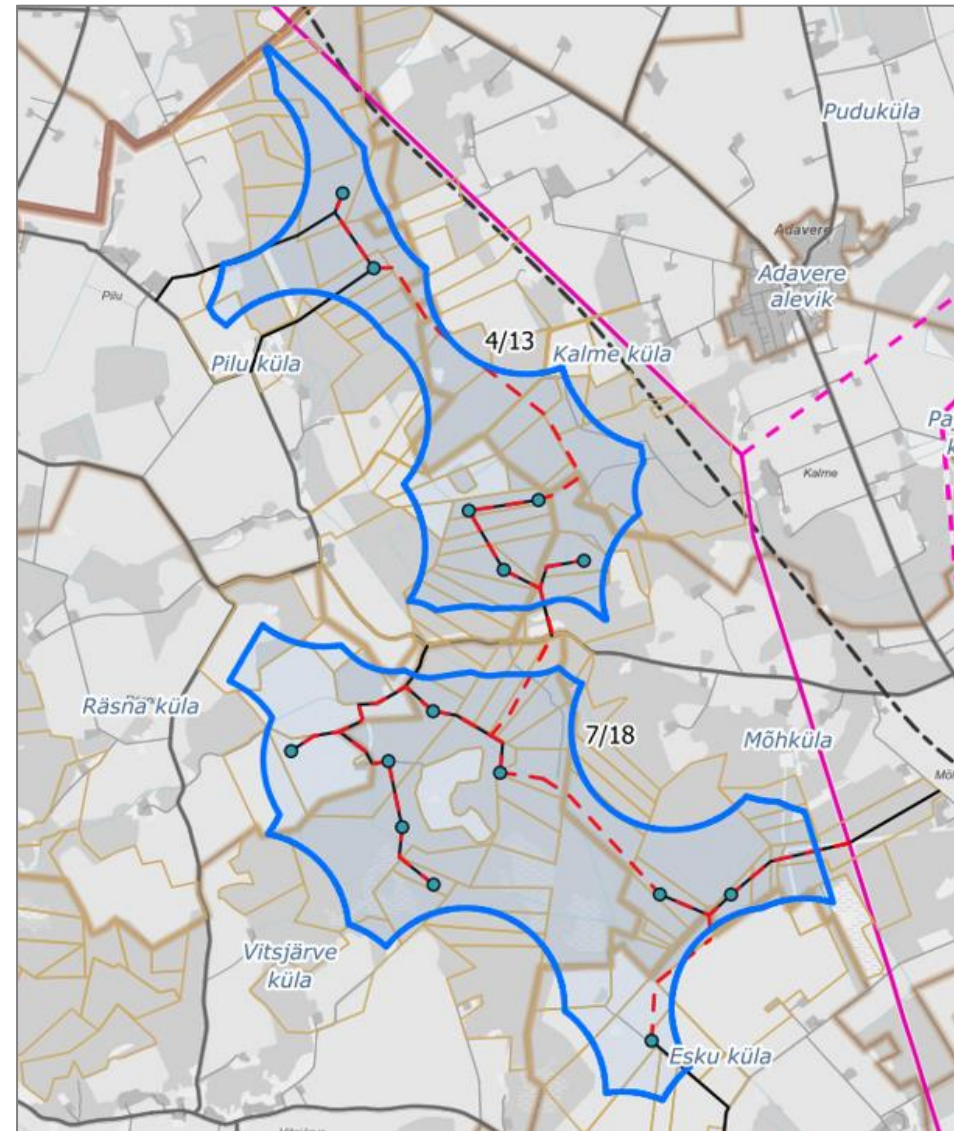
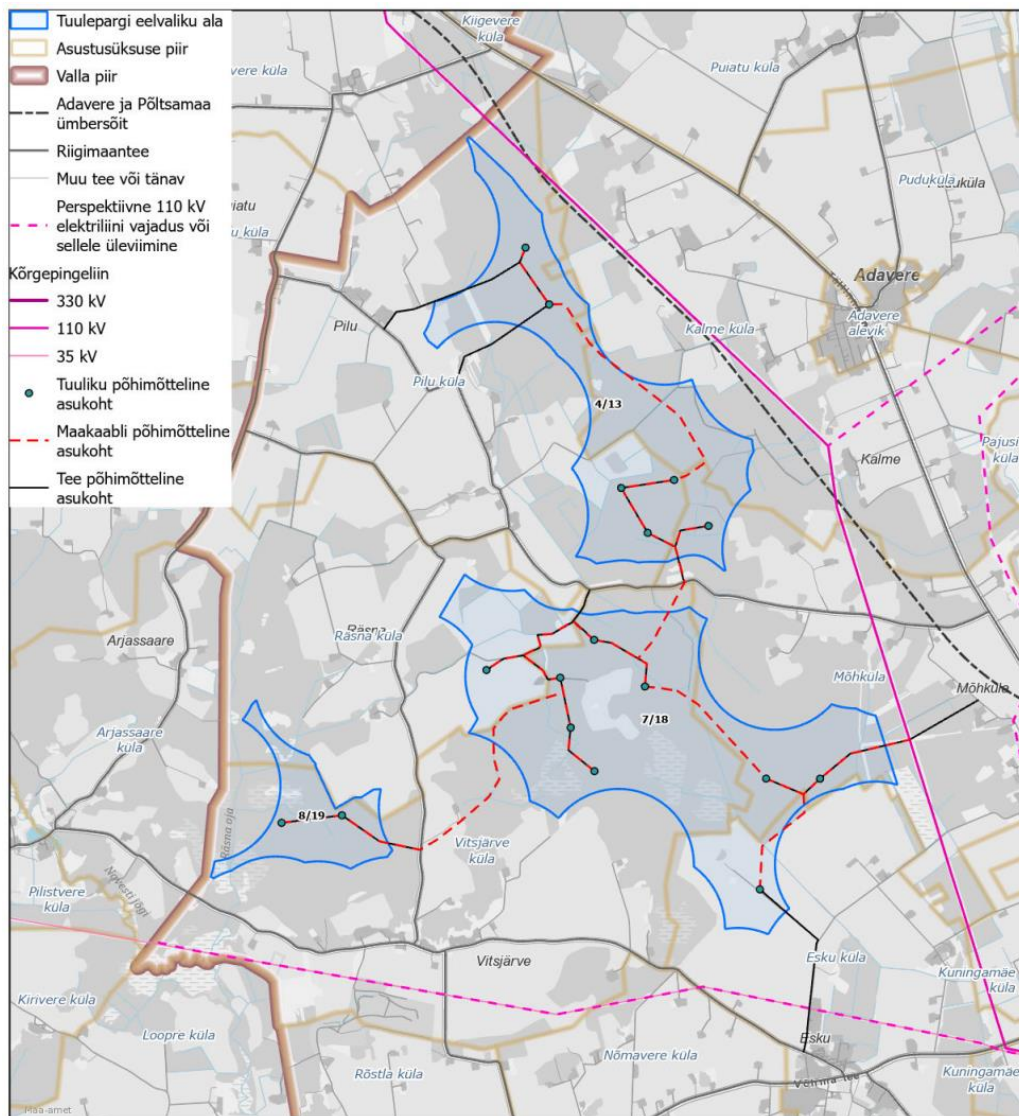
Asukoha eelvaliku alad -
09.2024

Uuenenud eluhoonete, varede
ja kaitsealuste liikide info

KOKKU: 8 tuulepargi ala, max
kõrgus: 290 m ja 67 tuulikut

EELVALIKU ALAD, MILLE OSAS LOOBUTAKSE DETAILSEST LAHENDUSEST

TUULEPARKIDE VÕIMALIK MÕJU KINNISVARA VÄÄRTUSELE

- Sunak & Madlener 2016. a tehtud uurimistöös leiti, et kinnisvara väärtus langes 9–14% võrra, kui avanevad vaated on tuulikute tugevasti mõjutatud. Kui vaadetele avanev mõju oli vähene, kinnisvara väärtuse vähenemist ei esinenud.
- Gibbons, 2015. a uuris tuulikute visuaalset mõju ja leidis, et kui tuulikud olid majapidamiste juurest nähtavad, siis oli kinnisvara väärtuse mõju 2 km kaugusel keskmiselt 5–6%, 4 km kaugusel 2% ning 8–14 km kaugusel vähenes mõju nullini, kuna kaugemal ei ole tuulikud nähtavad.
- Mõju kinnisvarale sõltub mitmest aspektist: tuulikute nähtavus, kaugus, kõrgus ja tuulikute arv. Üldjuhul on mõju suurem kõrgemate ja lähemal paiknevate tuulikute osas. Üldine järeldus on, et tuuliku kõrgusest on olulisem asjaolu, kui suur on selle mõju avanevatele vaadetele.
- Samas tuleb siiski arvestada, et võimaliku kavandatava tuulepargi mõju kinnisvara hinnale ei pruugi olla nii vahetu, sest konkreetse objekti kinnisvara hind sõltub eelkõige kinnisasja seisukorrast, turuolukorrast, piirkonna atraktiivsusest ja nõudlusest jm.
- Keskkonnatasude seadusega ette nähtud iga-aastane tasu kuni 3 km kaugusel olevatele eluhoonete omanikele võib vastupidiselt eluhoone kinnisvara väärtust tõsta. Näiteks sellise majapidamise puhul, mis jääb 2 km kaugusele tuulepargist, kus igasugused tuulikust tulenevad häiringud on välistatud ning kus tuulepark on visuaalselt suuremas osas metsaga varjatud.

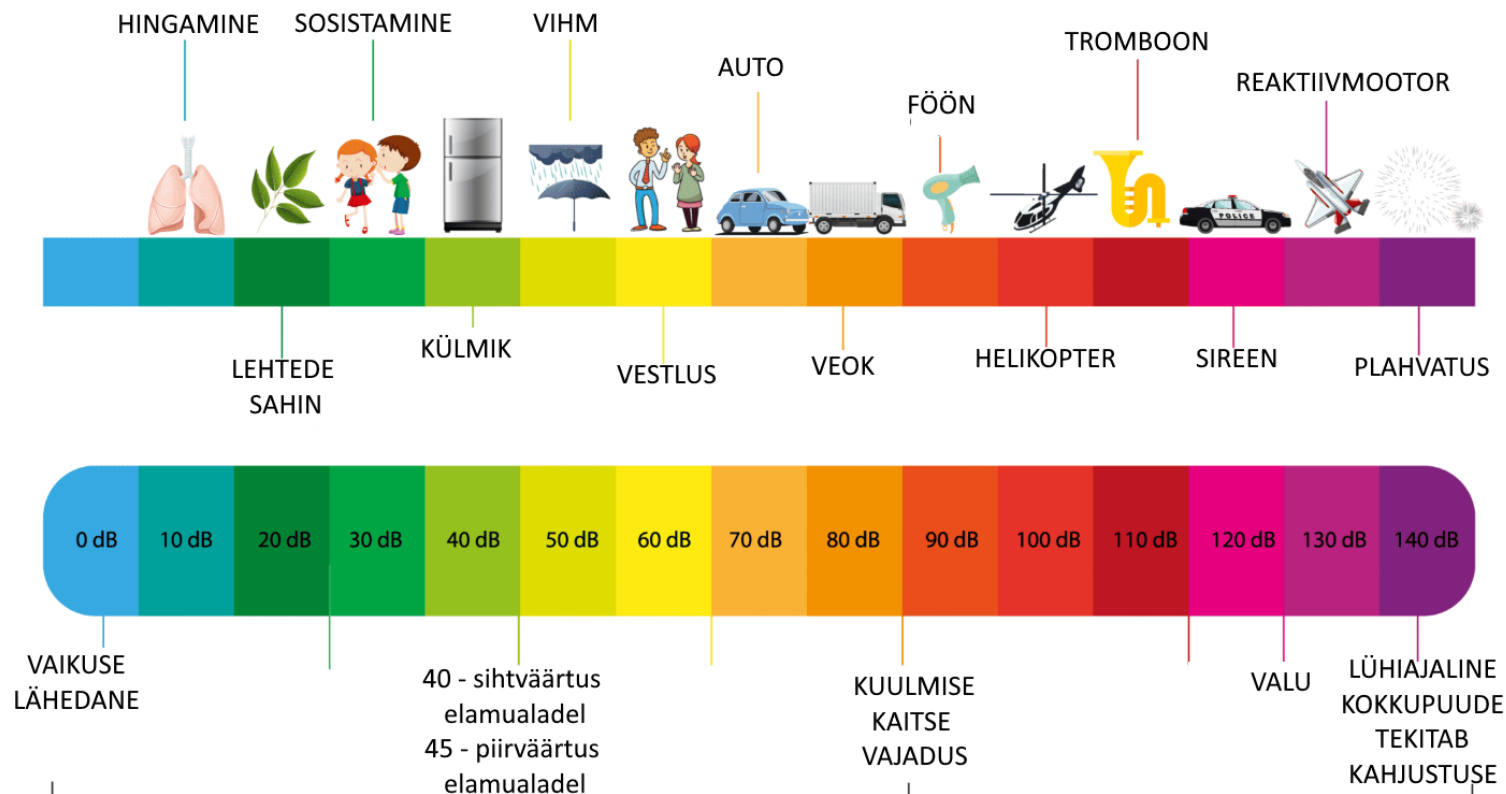
ÜLEVAADE KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISEST HINDAMISEST

Asukoha eelvaliku etapis ei ole teada
tuulikute reaalne paiknemine

Müra hindamine tehakse indikatiivselt
selgitamaks edasisteks etappideks
täpsema hindamise vajadust ja
probleemkohtade teket

Kõigil aladel tuleb detailne müra leviku
hindamine teha edasisel tuulepargi
täpsemal kavandamisel kui on teada
tuulikute täpne arv ja paiknemine

Eesti müra normid on võrreldavad teadusuuringutes
soovitavate väärtustega ja teiste riikide praktikaga

Hessler, G. & Leventhall, Geoff & Schomer, Paul & Walker, Bruce. (2017). Health effects from wind turbine low frequency noise & infrasound: Do wind turbines make people sick? That is the issue. 51. 34-44.

UK müranormide ülevaatus raport 2023 <https://www.wsp.com/en-gb/insights/wind-turbine-noise-report>

- Tuulik tekitab erineva sagedusega helisid, sh madalsageduslikud helid ja infraheli
- Tuuleparkide kavandamise etapis vaadatakse eeskätt välisõhus kehtivale müranormile vastavust. Müranormid on väljatöötatud inimese kuulmist arvestavalt (dBA).
- Senised mõõtmised olemasolevates tuuleparkides ei ole mõõtnud 40 dBA väärtuse tagamisel hoonete siseruumides madalsagedusliku või infraheli teadaolevate tervistkahjustavate tasemete ületusi.
- Tuulikute edasisel kavandamisel tuleb tagada nii välisõhus kui siseruumide jaoks kehtivad müra normtasemed, sh madalsagedusliku müra ja infraheli normtasemed

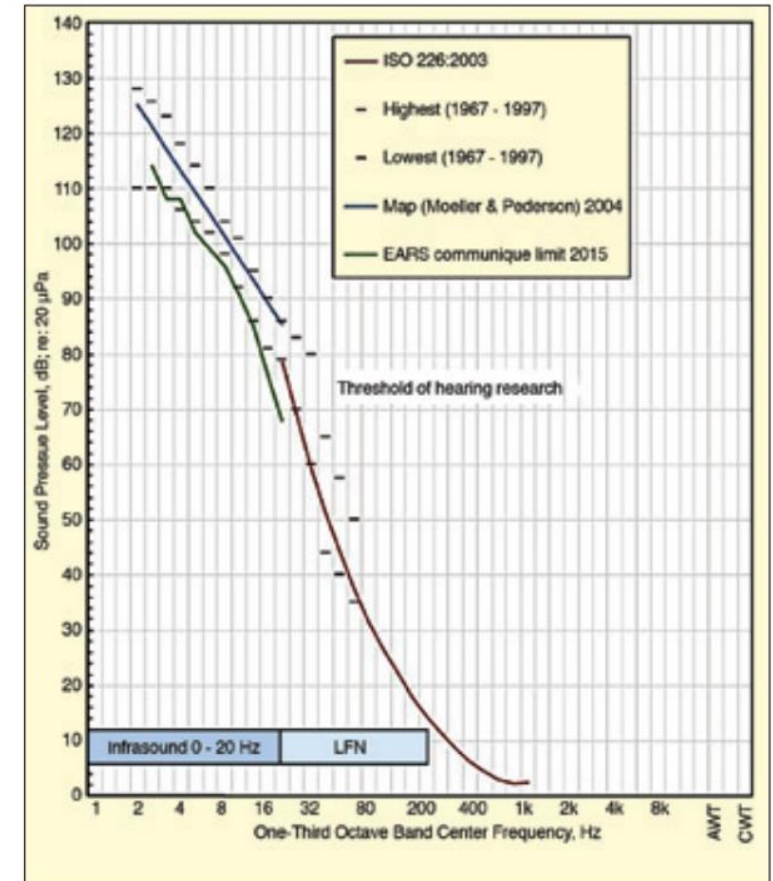
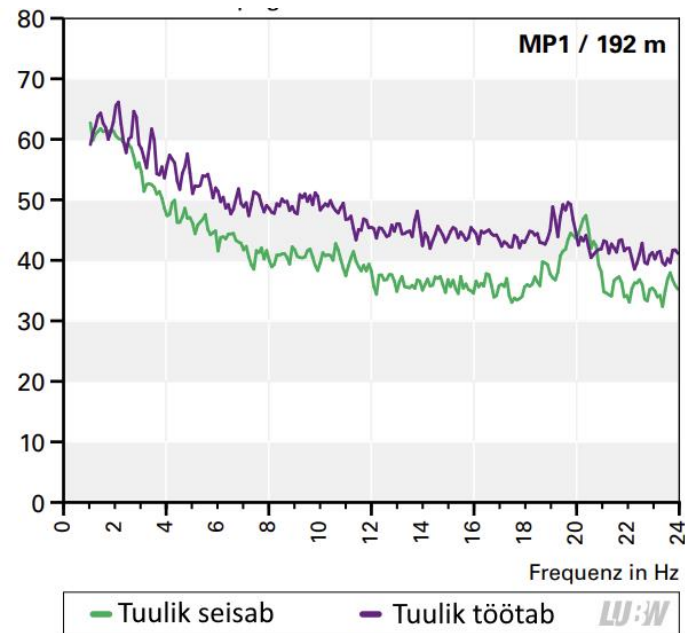
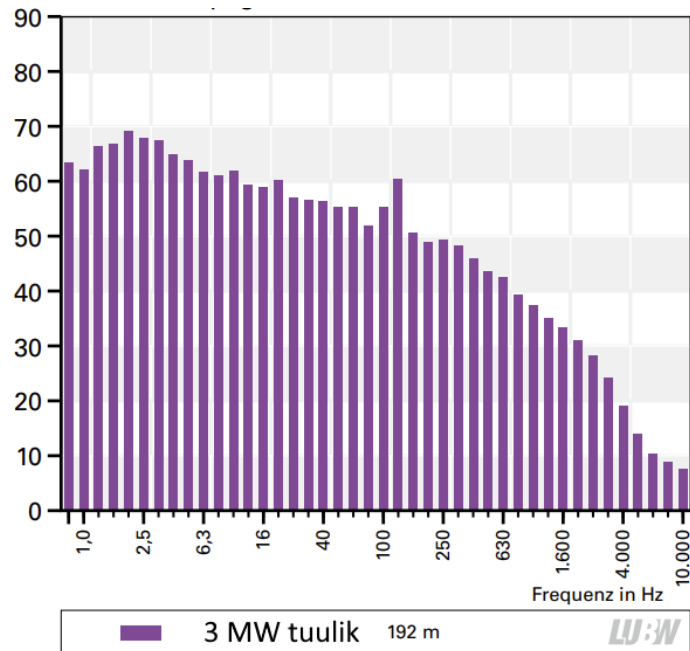

Figure 1. Research summary for determining threshold of hearing at low frequencies.

Ettepanekutest üldiselt

- Paljud kirjad sisaldavad pigem meelsuse avaldusi ja/või täiendavaid küsimusi kui konkreetseid ettepanekuid planeeringulahendusele ja/või otsuste eelnõudele.
- Enim tähelepanu ja kriitikat pälvis KSH aruanne. Valdavalt leiti, et see on koostatud liiga üldisena ja vajalikud uuringud on läbi viimata.
- Probleemidena toodi peamiselt välja kavandatavate tuulikute liigne lähedus eluhoonetele, müra ja infraheli mõjud tervisele, lahendamata utiliseerimine, mõju looduskeskkonnale, ebaühtlane tootlikkus, kinnisvara väärtuse langus, visuaalsed häiringud.
- Mitmetes kirjades tehti ettepanek lõpetada Põltsamaa vallas tuuleparkide eriplaneeringu menetlemine, kuna see seab ohtu rahva tervise, looduskeskkonna ja üldise kohaliku heaolu.

Planeeringulahenduse uuendused

- ▶ tuulealad 6/16, 2/7 ja 9/22 jäetakse planeeringulahendusest välja
- ▶ tuulikute maksimaalne lubatud kõrgus 270 m
- ▶ puhver tuulikute ja eluhoonete vahel vähemalt 1 km
- ▶ sotsiaal-majanduslikud ja rahvatervise teemalised uuringud

AITÄH!

